

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 120/07-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. septembra 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Ladislava Orosza prerokoval sťažnosť Z. R., K., zastúpenej advokátkou JUDr. R. D., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Stará Ľubovňa v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 963/98, za účasti Okresného súdu Stará Ľubovňa, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Z. R. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Stará Ľubovňa v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 963/98 p o r u š e n é b o l o .

2. Z. R. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 80 000 Sk (slovom osemdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Stará Ľubovňa povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Stará Ľubovňa je povinný uhradiť Z. R. trovy právneho zastúpenia v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. R. D., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti Z. R. nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. januára 2007 doručená s'ťažnosť Z. R., K. (ďalej len „s'ťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. R. D., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Stará Ľubovňa (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 963/98.

Zo s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovateľka sa žalobným návrhom doručeným okresnému súdu 6. decembra 1993 proti odporcovi Ing. J. P. a spol. (ďalej len „odporca“) domáhala *„určenia vlastníckeho práva tak, že konkrétne nehnuteľnosti patria do dedičstva po jej nebohom otcovi M. K.“*. Vec bola okresným súdom pôvodne vedená pod sp. zn. 5 C 474/93, v súčasnosti je vedená pod sp. zn. 5 C 963/98.

Podľa názoru sťažovateľky okresný súd vykonávaním neekonomických, neefektívnych a opakovaných úkonov, ako aj nedôsledným postupom pri vedení namietaného súdneho konania neprimerane predlžuje trvanie súdneho konania. V tejto súvislosti poukázala predovšetkým na to, že okresný súd opakovane doručoval písomnosti na nesprávne adresy alebo zomrelým účastníkom napriek tomu, že už skôr sa zistila ich správna adresa, resp. sa už zistilo, že zomreli a kto sú ich dedičia, a duplicitne zisťoval údaje o účastníkoch a ich právnych nástupcoch.

Za neefektívny a neekonomický označila sťažovateľka aj postup okresného súdu *„pri ustanovovaní znalcov a predovšetkým nečinnosť okresného súdu voči znalcovi Ing. J. B.“*.

Sťažovateľka ďalej podrobne opisuje priebeh doterajšieho konania a uvádza úkony okresného súdu a obdobia, kedy podľa jej názoru došlo ku zbytočným priet'ahom. Uviedla tiež, že jej návrhom na vydanie predbežného opatrenia z 28. februára 1997, predmetom ktorého bol zákaz vstupu na sporné pozemky osobám, ktoré ich neoprávnene užívajú, sa okresný súd vôbec nezaoberal.

Podľa názoru sťažovateľky predmet sporu sa nevyznačuje skutkovou ani právnou zložitost'ou. Na pojednávaní konanom 30. marca 1998 v súlade so závermi znaleckého dokazovania vzala sťažovateľka žalobu proti niektorým účastníkom späť a proti zostávajúcim odporcom okresný súd vylúčil vec na samostatné konanie vedené pod sp. zn. 5 C 963/98. Až po 13-tich rokoch od podania žaloby, na pojednávaní konanom 12. decembra 2006, okresný súd vydal rozhodnutie vo veci samej, ktoré však ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nenadobudlo právoplatnosť.

Sťažovateľka podala 13. októbra 2006 okresnému súdu sťažnosť na priet'ahy v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 963/98 a predsedníčka okresného súdu ju v odpovedi z 30. októbra 2006 vyhodnotila ako čiastočne opodstatnenú.

Podľa názoru sťažovateľky došlo postupom okresného súdu v namietanom konaní k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka v tejto súvislosti žiada, aby ústavný súd deklaroval porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 963/98, prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 963/98 konal bez zbytočných prietáhov, priznal jej finančné zadosťučinenie v sume 500 000 Sk a úhradu trov konania v sume 6 296 Sk na účet jej právnej zástupkyne.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 120/07-9 z 24. mája 2007 ju prijal na ďalšie konanie.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, lebo vzhľadom na charakter veci, kde je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od neho očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predsedníčka okresného súdu sa na základe výzvy vyjadrila k sťažnosti listom doručeným ústavnému súdu 2. júla 2007. Vo vyjadrení uviedla, že

„Po preštudovaní spisov zisťujem, že sťažnosť je čiastočne dôvodná pokiaľ ide o prietahy v konaní.

K ním došlo predovšetkým v dôsledku úmrtia viacerých účastníkov konania, čo bolo nevyhnutné procesne zosúladiť viacerými uzneseniami pred meritórnym rozhodnutím.

Prietahy boli čiastočne spôsobené aj dlhodobou PN zákonnej sudkyne JUDr. D. v priebehu roku 2002. Sťažovateľka si čiastočne aj sama privodila túto situáciu,

ak nereagovala promptne na výzvy súdu pokiaľ ide o odstránenie vád konania, plnenia poplatkových povinností, zámenu účastníkov konania a podobne.

Objektívne je táto situácia spôsobená aj tým, že tunajší súd je personálne poddimenzovaný pokiaľ ide o počet sudcov a JUDr. J. D. opakovane upozorňovala predsedu súdu písomne na neprimerané množstvo pridelených vecí, čo za tohto stavu nie je možné vyriešiť inak“.

K vyjadreniu predsedníčky okresného súdu bolo pripojené aj vyjadrenie zákonnej sudkyne.

Sťažovateľka sa k stanovisku predsedníčky okresného súdu vyjadrila v liste doručenom ústavnému súdu 30. júla 2007, v závere ktorého žiadala, „aby Ústavný súd Slovenskej republiky v plnom rozsahu vyhovel návrhu sťažovateľky zo dňa 31. 1. 2007“.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo na to, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov, ako aj vyslovenia porušenia svojho práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 963/98.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva

na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (II. ÚS 61/98, IV. ÚS 59/03) a tento účel možno dosiahnuť až právoplatným rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná (II. ÚS 157/02, I. ÚS 76/03).

K vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98, III. ÚS 127/03). Preto je základnou povinnosťou súdu a sudcu zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil so žiadosťou na súd (IV. ÚS 195/02).

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prerokovanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Pri posudzovaní, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadnil tri základné kritéria, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 3/00, II. ÚS 813/00).

Z hľadiska uplatnenia kritéria právnej a skutkovej zložitosti veci ústavný súd konštatoval, že vzhľadom na predmet konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po nebohom otcovi sťažovateľky, ktorý zomrel v roku ...) i na konkrétny priebeh konania treba vec považovať za skutkovo zložitú. Podľa názoru ústavného súdu si totiž povaha veci najmä vzhľadom na počet účastníkov konania (celkovo až 41 odporcov z ktorých mnohí už nežili, resp. medzitým zomreli) vyžadovala jednak zisťovanie právnych nástupcov (dedičov) a ich adres, ako aj následné rozhodovanie o ich vstupe do konania, ďalej dokazovanie predovšetkým odborným znaleckým posudkom (aj kontrolným znaleckým posudkom),

obhliadkou na miestne samom, ako aj vyjadreniami a výpovedami účastníkov a svedkov a zaobstaraním a vyhodnotením listinných dôkazov. Ústavný súd však nepovažoval vec za právne zložitú.

Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania ústavný súd pripúšťa, že jej opakované a nepresné návrhy na zmenu petitu žaloby (najmä pokiaľ ide o označenie odporcov), postupné označovanie dôkazov jej tvrdení, jej návrhy na späťvzatie žaloby voči niektorým odporcom, ako aj návrhy na predbežné opatrenie a znalecké dokazovanie, s ktorými sa okresný súd musel vysporiadať (vylúčenie veci na samostatné konanie), mohli vplývať na jeho priebeh a dĺžku. Podľa právneho názoru ústavného súdu vysloveného v skorších rozhodnutiach využitie možností daných sťažovateľovi procesnými predpismi (Občianskym súdnym poriadkom) na uplatňovanie a presadzovanie jeho práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy (I. ÚS 31/01).

Tretím hodnotiacim kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je správanie sa (postup) samotného okresného súdu.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti sťažovateľky, z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu a hlavne zo spisu okresného súdu pôvodne vedeného pod sp. zn. 5 C 474/93 a po vylúčení veci na samostatné konanie vedeného pod sp. zn. 5 C 963/98 zistil, že sťažovateľka sa návrhom podaným okresnému súdu 6. decembra 1993 domáhala voči odporcom v 1. až v 27. rade určenia, že do dedičstva po jej nebohom otcovi patria nehnuteľnosti: parcela EN 102 - záhrada s výmerou 309 m², parcela EN 103 - záhrada s výmerou 338 m² v kat. území K., tak ako sú zakreslené v geometrickom pláne č. 244-342-072-91 z 2. augusta 1993, ktoré boli odčlenené z mpč. 129 v záp. 163 na LV č. 57, mpč. 142 v záp. 457 a mpč. 141 v záp. 450.

Okresný súd už 8. decembra 1993 nariadil termín pojednávania vo veci na 17. december 1993 a predvolal účastníkov konania. Keďže z potvrdenia Obecného úradu v K. (ďalej len „obecný úrad“) vyplynulo, že odporcovia v 8. až 27. rade sa zdržiavajú na neznámom mieste, okresný súd im pre toto konanie uznesením zo 6. decembra 1993 ustanovil za opatrovníčku zamestnankyňu okresného súdu.

Na pojednávaní konanom 17. decembra 1993 po vykonanom dokazovaní okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým návrhu sťažovateľky v celom rozsahu vyhovel. Na základe odvolaní podaných odporkyňami okresný súd odstúpil spis 11. júla 1994 Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaniach. Krajský súd uznesením sp. zn. 14 Co 281/94 z 8. marca 1995 zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 5 C 474/93 zo 17. decembra 1993 a v rozsahu zrušenia mu vec vrátil na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že prvostupňový súd rozhodol bez náležitého zistenia skutkového stavu veci, a preto bolo jeho rozhodnutie aj po právnej stránke spochybniteľné. Krajský súd zároveň konštatoval, že okresný súd sa dopustil predovšetkým procesných pochybení, keď vo veci nevypočul všetkých účastníkov konania a aj výsluch vypočutých účastníkov bol iba povrchný. Popri nedostatočne zistenom skutkovom stave odvolací súd vytýkal súdu prvého stupňa, že nevyčerpal všetky možnosti zistenia pobytu odporcov v 8. až 27. rade, ako aj ďalšie pochybenia. Predmetné uznesenie bolo okresnému súdu doručené 6. apríla 1995.

V období od 6. apríla 1995 do 18. septembra 1998 konal okresný súd podľa zistení ústavného súdu vo veci plynulo, no v nasledujúcom období bol až do 28. apríla 1999, keď nariadil pojednávanie na 31. máj 1999, vo veci nečinný, hoci mu v tom nebránila žiadna prekážka.

V období od 31. mája 1999 do 7. marca 2000 konal okresný súd vo veci opäť plynulo. Dňa 7. marca 2000 nariadil kontrolné znalecké dokazovanie znalcom Ing. J. B., ktorému uložil vypracovať kontrolný znalecký posudok do 60 dní od doručenia uznesenia, pričom predmetné uznesenie doručoval účastníkom konania aj prostredníctvom obecného úradu.

Napriek tomu, že uznesenie o nariadení kontrolného znaleckého dokazovania a ustanovení znalca nadobudlo právoplatnosť 6. apríla 2000 a toho istého dňa mu bolo doručené, znalec vyhotovil posudok a doručil ho okresnému súdu až 4. februára 2002.

Po zabezpečení doručenia predmetného znaleckého posudku účastníkom konania okresný súd v období od 24. mája 2002 konal vo veci plynulo, nariadil pojednávanie na 11. september 2002 a predvolal účastníkov konania, uznesením z 11. júna 2002 rozhodol o znalcovskom súdnom znalcovi a vyzval odporkyňu M. S., aby oznámila, ohľadom akých okolností majú byť vypočutí ňou navrhnutí dvaja svedkovia (prípisom z 19. júna 2002).

Z dôvodu práceneschopnosti sudkyne okresný súd 2. augusta 2002 pojednávanie nariadené na 11. september 2002 odročil na neurčito. Opatrením predsedu okresného súdu zo 4. októbra 2002 bola vec sp. zn. 5 C 963/98 pridelená na vybavenie inej sudkyne. Ďalším opatrením z 2. januára 2003 bola vec sp. zn. 5 C 963/98 pridelená pôvodne vybavujúcej sudkyne, pričom okresný súd vykonal ďalší úkon vo veci až 17. marca 2003. Z uvedeného vyplýva, že v období od 2. augusta 2002 do 17. marca 2003 bol okresný súd vo veci nečinný.

Ostatným úkonom okresného súdu bolo uznesenie z 21. mája 2007 o zamietnutí návrhu odporcov Ing. J. P. a A. S. o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 5 C 963/98 z 12. decembra 2006. Rozsudok okresného súdu sp. zn. 5 C 963/98 z 12. decembra 2006 nadobudol právoplatnosť 3. februára 2007 (pôvodne bola v spise na rozsudku nesprávne vyznačená právoplatnosť 13. apríla 2007).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd konštatoval, že konaním okresného súdu, ktoré nesmerovalo efektívne k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky vo veci, došlo v dôsledku jeho rozhodnutia v merite veci (17. decembra 1993) k zbytočným preťahom v konaní v období od 17. decembra 1993 do 6. apríla 1995. Odvolací súd mu vytýkal procesné pochybenia a nedostatočne zistený skutkový stav veci a jeho právne závery považoval za spochybniteľné. Práve táto skutočnosť bola dôvodom pre zrušenie rozsudku okresného súdu odvolacím súdom (jeho rozhodnutie bolo okresnému súdu

doručené 6. apríla 1995). Z tohto pohľadu právna neistota sťažovateľky počas celého tohto obdobia (15 mesiacov) nebola podľa záveru ústavného súdu efektívne odstraňovaná.

V súvislosti s uvedeným bral ústavný súd do úvahy svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej ku zbytočným priet'ahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania. „Aj nesprávna činnosť štátneho orgánu môže zapríčiniť porušenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ak činnosť štátneho orgánu nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty ohľadne tých práv, kvôli ktorým sa osoba obrátila na štátny orgán, aby o jej veci rozhodol“ (II. ÚS 33/99, podobne II. ÚS 64/99, II. ÚS 67/01).

Obdobie úplnej nečinnosti okresného súdu v predmetnom konaní ústavný súd zistil v období od 18. septembra 1998 do 28. apríla 1999, t. j. v rozsahu 7 mesiacov, a od 2. augusta 2002 do 17. marca 2003, taktiež v rozsahu 7 mesiacov.

Pri posudzovaní tohto obdobia ústavný súd zoberal do úvahy svoju predchádzajúcu judikatúru, v súlade s ktorou obdobie poznamenané nečinnosťou všeobecného súdu, keď jeho konaniu nebráni žiadna zákonná prekážka, ústavný súd posudzuje ako zbytočný priet'ah v konaní (napr. II ÚS 3/00).

Túto skutočnosť nakoniec potvrdzuje aj stanovisko predsedníčky okresného súdu, ktorá odôvodňuje priet'ahy v konaní aj tým, že „*tunajší súd je personálne poddimenzovaný pokiaľ ide o počet sudcov a JUDr. J. D. opakovane upozorňovala predsedu súdu písomne na neprimerané množstvo pridelených vecí, čo za tohto stavu nie je možné vyriešiť inak*“, teda organizačnými dôvodmi, ktoré ústavný súd neakceptoval ako účinnú obranu. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 14/00) otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným priet'ahom v konaní.

Podľa názoru ústavného súdu je poznačená zbytočnými prieťahmi najmä tá časť súdneho konania, počas ktorej sa vykonávalo znalecké dokazovanie v poradí tretím ustanoveným znalcom Ing. J. B. Napriek tomu, že v uznesení o nariadení kontrolného znaleckého dokazovania a ustanovení znalca (právoplatnom 6. apríla 2000) okresný súd uložil znalcovi vypracovať kontrolný znalecký posudok do 60 dní od doručenia uznesenia, znalec ho vyhotovil a doručil ho okresnému súdu až 4. februára 2002, t. j. až po 21 mesiacoch, bez toho, aby ho okresný súd vyzýval a urgoval splnenie tejto povinnosti, poprípade využil voči nemu iné právne prostriedky.

Takmer dva roky (od 6. júna 2000 do 4. februára 2002) na vypracovanie kontrolného znaleckého posudku, tolerované okresným súdom, považuje ústavný súd za príliš dlhú dobu na vykonanie takéhoto úkonu zo strany ustanoveného znalca, preto ju celú (v trvaní 21 mesiacov) posúdil ako zbytočný prieťah v konaní.

V okolnostiach tohto prípadu bral ústavný súd do úvahy svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej „tolerovanie pasivity znalca Ústavný súd Slovenskej republiky hodnotil ako súčasť postupu súdu, ktorý nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky v jej veci, a teda ako taký, ktorý spôsobil zbytočné prieťahy vo veci“ (II. ÚS 10/01).

Okresný súd sa v konaní, ktorého dĺžka do právoplatného skončenia veci sťažovateľky (3. februára 2007), a tým do odstránenia jej právnej neistoty, presiahla 13 rokov, dopustil zbytočných prieťahov trvajúcich najmenej 50 mesiacov (viac než 4 roky), ktoré zapríčinil jednak svojou úplnou nečinnosťou a tiež nesprávnou, resp. neefektívnou činnosťou v konaní. Podľa názoru ústavného súdu takáto zdĺhavosť konania nie je z hľadiska čl. 6 ods. 1 dohovoru akceptovateľná ani vo výnimočných prípadoch.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu došlo v predmetnej veci k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, príp. nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, príp. prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní finančného zadosťučinenia.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Tento účel možno dosiahnuť len právoplatným rozhodnutím. Rozsudok okresného súdu sp. zn. 5 C 963/98 z 12. decembra 2006 nadobudol právoplatnosť 3. februára 2007, čím bola odstránená aj právna neistota sťažovateľky. Ústavný súd okresnému súdu preto neprikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 963/98 konal bez zbytočných prietáhov.

V súvislosti s úpravou sťažnosti čl. 127 ods. 3 ústavy ustanovuje: „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, finančné zadosťučinenie.“

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľka žiadala finančné zadosťučinenie v sume 500 000 Sk. Uplatňovanú sumu odôvodnila vysokou mierou právnej neistoty spôsobenej neprimeranou dĺžkou konania okresného súdu. Táto neistota spôsobila, že sťažovateľka *„stratila dôveru v spravodlivosť, nestrannosť, kompetentnosť a odbornosť súdu a v reálnu možnosť obyčajného človeka domôcť sa svojich práv v relevantnom čase, a pri tom požívať náležitú ochranu zo strany štátnych orgánov“*.

Pri určovaní výšky finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza EŠLP, keď ho priznáva podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na okolnosti danej veci zakladajúce porušenie namietaného práva (neprimeranú 13 ročnú dĺžku súdneho konania a dobu priet'ahov okresného súdu v konaní), zohľadňujúc tiež nie nepodstatný podiel s'ťažovateľky na predĺžení konania ústavný súd uznal za odôvodnené priznať jej finančné zadosťučinenie v sume 80 000 Sk. S'ťažovateľkou požadovanú sumu finančného zadosťučinenia ústavný súd považoval v okolnostiach prípadu za neprimeranú.

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania s'ťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátkou JUDr. R. D. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd vychádzajúc z návrhu s'ťažovateľky ich vyčíslil sumou 6 296 Sk, a to za dva úkony právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), a podľa § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (vypočítanú zo základu priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2006 v sume 17 822 Sk), t. j. 2-krát po 2 970 Sk a 2-krát po 178 Sk za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne s'ťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto nálezu rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2007